

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 163/2019-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. apríla 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej (sudkyne spravodajkyne) a zo sudcov Miroslava Duriša a Mojmíra Mamojku predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátskou kanceláriou JUDr. Mario Buksa, právne služby, s. r. o., Červenej armády 1, Martin, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Mario Buksa, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9 Co 391/2016 z 23. marca 2017 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Dňa 11. marca 2019 bola Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) doručená a 20. marca 2019 doplnená ústavná sťažnosť [REDACTED],

tak, že žalobu zamietol pre nedostatok naliehavého právneho záujmu ■■■ (žalobcu) na požadovanom určení neplatnosti právnych úkonov, ako aj určení vlastníckeho práva, ktorý už vlastníkom nehnuteľností nebol, keďže darovacou zmluvou uzavretou 28. júla 2010 medzi ním ako darcom a ■■■ (jeho matkou) ako obdarovanou, „zavkladovanou pod č. V 5410/10“, previedol vlastnícke právo k predmetu sporu na inú fyzickú osobu.

4. Sťažovatelia podali žalobu „voči ■■■ o zaplatenie kúpnej ceny, ktorú jej zaplatili za predmetné nehnuteľnosti, ku ktorým súdnym rozhodnutím stratili vlastnícke právo...; toto konanie bolo zastavené“.

5. Ďalšou žalobou doručenou okresnému súdu 10. decembra 2014 sa sťažovatelia (žalobcovia v 1. a 2. rade) domáhali proti ■■■ (žalovanej v 1. rade) a ■■■ (žalovanému v 2. rade) určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré „nadobudli kúpnu zmluvou od ■■■“, tvrdiac, že „boli dobromyseľní pri nadobudnutí vlastníckeho práva, nakoľko... nemali vedomosť o sporoch k daným zmluvám ich predchodcov“.

6. Okresný súd rozsudkom č. k. 18 C 221/2014-575 z 9. septembra 2016 žalobu sťažovateľov voči ■■■ aj ■■■ zamietol. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že právny záujem na určení vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v prospech sťažovateľov bol daný. V rámci skúmania vecnej legitímácie okresný súd zistil, že „žalobcovia sa domáhajú určenia vlastníckeho práva, ktoré nadobudli na základe kúpnej zmluvy, pričom zmluvy boli posúdené ako neplatné v konaní 17 C 98/2005, v dôsledku čoho sa obnovil pôvodný stav a záznamom na Okresnom úrade v Žiline, odbor katastrálny bol zapísaný opäť ako vlastník žalovaný v rade 2/. Z listu vlastníctva však bolo zistené, že zapísanou osobou ako vlastník špecifikovaných nehnuteľností je už žalovaná v rade 1/ a žalovaný v rade 2/ k predmetným nehnuteľnostiam nemá žiadny vzťah...“

Súd mal preukázané, že žalobcovia v rade 1/ a 2/ ako kupujúci uzavreli s ■■■ kúpnu zmluvu dňa 19. 03. 2007, predmetom ktorej boli špecifikované nehnuteľnosti, pričom vklad bol povolený dňa 26. 06. 2007 pod č. V 2311/07...

Súd mal nepochybné zistené a medzi stranami konania to bolo nesporné, že žalovaný 2/ dňa 21. 12. 2004 uzavrel s p. ■ a p. ■ zmluvu o pôžičke, na základe ktorej mu požičal každý z nich sumu 284.500,- Sk a žalovaný 2/ sa zaviazal peniaze vrátiť dňa 21. 01. 2005. Zároveň v ten istý deň 21. 12. 2004 bola pohľadávka zabezpečená Zmluvou o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam... a formou notárskej zápisnice bolo urobené vyhlásenie povinnej osoby o súhlase s exekúciou, a to vypratáním nehnuteľnosti. Žalovaný v rade 2/... keď následne mal finančné prostriedky a tieto chcel vrátiť, menované osoby ich prijatie odmietali. Zmluva o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktorú uzavreli dňa 21. 12. 2004, mala slúžiť len na zabezpečenie záväzku a má len túto funkciu a nemôže byť teda právnym na trvalý prechod vlastníckych práv... Súd posúdil, že... Zmluva o zabezpečovacom prevode vlastníckych práv k nehnuteľnosti je neplatná, a tým je neplatný aj samotný prevod vlastníckeho práva na základe nej uskutočnený... Je nepochybné, že veritelia nehnuteľnosti (predmet zabezpečovania) na základe kúpnej zmluvy zo dňa 30. 09. 2005 previedli na inú osobu za kúpnu cenu 1.500.000,- Sk a túto sumu si ponechali ako zisk, a teda ich výkon práva s predmetom zabezpečovacieho prevodu sa dostal do rozporu s dobrými mravmi. Taktiež je potrebné v danej veci poznamenať, že žalovaný 2/ predmet svojho záväzku (pôžička v sume 569.000,- Sk) uložil do úschovy súdu a súd je toho názoru, že zanikol zabezpečovací prevod práva, ktorého existencia bola závislá od hlavného záväzku...

Následne v priebehu konania č. 17 C 98/2005 menované osoby previedli predmetnú nehnuteľnosť na ďalšiu osobu, a to na ■, ktorá ďalej v priebehu konania predviedla predmetnú nehnuteľnosť na žalobcov 1/ a 2/, a to všetko napriek tomu, že prebiehal spor o neplatnosť zmlúv a určenie vlastníckeho práva...

Je nepochybné, že počas obdobia, keď rozhodnutie Okresného súdu Žilina zo dňa 14. 01. 2009 v spojení s rozhodnutím odvolacieho súdu bolo právoplatné, do zrušenia rozsudku Krajského súdu v Žiline nálezom Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 433/2012-50, došlo k obnoveniu pôvodného stavu v katastri nehnuteľností tak, že vlastníkom bol opäť evidovaný žalovaný v rade 2/, ktorý počas tohto obdobia darovacou zmluvou zo dňa 24. 06. 2010 previedol vlastnícke právo na žalovanú v rade 1/, vklad bol povolený dňa 28. 07. 2010 pod č. V 5410/10...

Je nepochybné, že žalovaná v rade 1/ dobromyseľne nadobudla toto vlastnícke právo od vlastníka riadne zapísaného a evidovaného v katastri nehnuteľnosti, a to v čase, keď tak bolo právoplatne určené súdnym rozhodnutím. Nebol žiadny dôvod pochybovať o vlastníckom práve ■■■ vzhľadom na právoplatné rozhodnutie...

Súd po prejudiciálnom posúdení platnosti zmluvy o zabezpečovacom prevode sa podrobne zaoberal dobromyseľnosťou pri jednotlivých prevodoch...

Vykonaným dokazovaním súd však dospel k záveru, že ani ■■■ ani žalobcovi neboli dobromyseľní... Je prirodzené, že žalobcovia, či ■■■ sa bránili tvrdením, že nevedeli o súdnom spore, avšak súd ich tvrdenia posúdil ako účelovú obranu. Keďže mali vedomosť o spochybnení vlastníckeho práva, išli danými prevodmi do rizika, a toto nemôže byť na úkor žalovaného v rade 1/. Právny zástupca žalobcov celé konanie poukazoval na dobromyseľnosť, avšak súd považovať za dobromyseľnú iba žalovanú 1/, ktorá nadobudla vlastnícke právo darovacou zmluvou od žalovaného v rade 2/ v čase právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bol žalovaný v rade 2/ určený ako vlastník. Z daných dôvodov súd žalobný návrh zamietol voči žalovanej v rade 1/ a voči žalovanému v rade 2/ súd žalobný návrh zamietol z dôvodu nedostatku vecnej legitímácie... Vedomosť o spore pred prevodmi, a teda ich tvrdenia o údajnej nevedomosti o tom, boli hodnoverne vyvrátené vykonaným dokazovaním. Skutočnosť, že žalobcovia vedeli o spore a spochybnení vlastníckeho práva, svedčí aj to, že pred prevodom vyžiadali všetky listiny od p. ■■■ na právne posúdenie, o ktoré požiadali ■■■.

7. Proti rozsudku okresného súdu sťažovatelia podali odvolanie, v ktorom mu vyčítali, že „prihliadal na výsledky dokazovania v predchádzajúcich konaniach, ktoré sa viedli pred Okresným súdom Žilina pod sp. zn. 17 C 98/2005, resp. rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7 Co 116/2013... Spochybnili závery prvoinštančného súdu, kde uviedol, že žalovaná v rade 1/ pri uzatvorení darovacej zmluvy, ktorou nadobudla vlastnícke právo k nehnuteľnosti, bola dobromyseľná... Naopak v tomto prípade žalobcovia boli dobromyseľní, nevedeli, že vlastnícke právo k nehnuteľnostiam predchádzajúcich vlastníkov bolo spochybnené a že sa viedli súdne konania... Nie je dôvod pochybovať o tom, že žalobcovia nadobudli vlastnícke právo k nehnuteľnostiam v dobrej viere v pravdivosť zápisu na liste vlastníctva v katastri nehnuteľností a v dobrej viere v pravdivosť informácií,

ktoré v čase uzatvárania zmluvy mali a mohli mať pri potrebnej obozretnosti a dostupnosti informácií.“.

8. Krajský súd napadnutým rozsudkom (ktorý nadobudol právoplatnosť 17. mája 2017) rozsudok okresného súdu ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) potvrdil. V relevantnej časti odôvodnenia svojho rozhodnutia pritom konštatoval, že *„prvoinštančný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie veci a tieto vyhodnotil v súlade s ust. § 195 CSP a dospel k skutkovým a právnym záverom, s ktorými sa odvolací súd stotožnil a na ktoré v zmysle § 387 poukazuje. Prvoinštančný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia riadnym spôsobom uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal stanoviská procesných strán, citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávany prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Tieto zároveň primeraným a dostatočným spôsobom v súlade s § 220 CSP odôvodnil... Pokiaľ odvolatelia poukazovali na ústavný nálezh..., je potrebné uviesť, že jeho závery sa vzťahovali na rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7 Co 183/2009, no i napriek tomu prvoinštančný súd sa dôvodmi dobrej viery u žalobcov pri kúpnej zmluve uzatvorenej v súvislosti s nadobudnutím sporných nehnuteľností zaoberal. Je nepochybné, že z pôvodného vlastníka ■■■■ vlastníctvo na nadobúdateľov ■■ a ■■ prešlo nezákonným spôsobom a tiež sa tak stalo vo vzťahu k nadobúdateľovi ■■■■. Vzhľadom na tieto okolnosti nemohol potom riadnym spôsobom vlastníctvo nadobudnúť ďalší kupujúci v poradí, a to žalobcovia. Navyše ešte prvoinštančný súd skúmal aj to, či pri nadobudnutí vlastníctva žalobcovia boli dobromyseľní, avšak dospel k záveru, že ani táto skutočnosť sa nepreukázala. Následne potom súd riadnym spôsobom zdôvodnil, prečo došlo k zamietnutiu žaloby. Nakoľko ani v odvolaní žalobcovia neuviedli žiadne skutočnosti, ktoré by iným spôsobom boli spôsobilé vyhodnotiť stav zistený prvoinštančným súdom, odvolanie nepovažoval odvolací súd za dôvodné a rozsudok potvrdil.“.*

9. Proti rozsudku krajského súdu sťažovatelia podali dovolanie, v ktorom uviedli, že *«nimi napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom posúdení právnej otázky spočívajúcej v okolnostiach danej veci v aplikácii ochrany vlastníckeho práva podľa „nemo plus iuris“ vo vzťahu k dobromyseľnosti nadobudnutia vlastníckeho práva. Tvrdia, že odvolací súd*

pri riešení tejto otázky sa odchýlil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu pripúšťajúcej prelomenie zásady „nemo plus iuris“ ochranou dobrej viery nadobúdateľa, čím je daná prípustnosť ich dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p... Poukázali na to, že táto zásada bola prelomená rozhodnutiami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 34/2008, sp. zn. 6 Cdo 71/2011 a nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 549/2015.».

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 8 Cdo 169/2017 z 29. novembra 2018 (ktoré nadobudlo právoplatnosť 14. januára 2019) dovolanie sťažovateľov odmietol podľa § 447 písm. c) CSP, pričom v odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného konštatoval, že „v preskúmvanej veci odvolací súd nezaložil svoje rozhodnutie na riešení otázky kolízie uvedených princípov [riešenia ktorej kolízie sa týka rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 71/2011 (žalobcami 1/ a 2/ označené rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 34/2008 sa týka inej otázky než kolízie uvedených princípov)] a preferovaní princípu ochrany vlastníckych práv pôvodného vlastníka na úkor princípu ochrany dobrej viery nového nadobúdateľa, ale na nedostatku dobrej viery na strane právnej predchodkyne žalobcov 1/ a 2/ aj ich samotných. Na právnej otázke vymedzenej žalobcami 1/ a 2/, ktorá mala byť podľa ich názoru v konflikte uvedených princípov vyriešená v ich prospech ako dobromyseľných nadobúdateľov sporných nehnuteľností, rozhodnutie odvolacieho súdu nespočíva... V dovolaní žalobcov napadnutom rozsudku odvolací súd sa teda neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vyjadreného v rozhodnutí sp. zn. 6 Cdo 71/2011 z 27. februára 2013... Dobrá viera ako psychický stav nemôže byť sama osebe predmetom dokazovania. Možno na ňu usudzovať len z okolností vonkajšieho sveta, prostredníctvom ktorých sa vnútorné presvedčenie prejavuje navonok a z ktorých možno vyvodiť, že sa nadobúdateľ dôvodne považuje za vlastníka veci. Skúmanie a posúdenie týchto okolností je otázkou skutkovou, a nie otázkou právnou, iba ktorá otázka, za splnenia ďalších predpokladov, môže byť relevantná z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 C. s. p.“.

11. Sťažovatelia so závermi krajského súdu nesúhlasia a opakujúc identické argumenty, aké uplatnili v konaniach pred všeobecnými súdmi, t. j. že „o súdnom konaní, v ktorom sa ■■■ na podnet za aktívnej účasti svojej matky – ■■■ domáhal prinavrátania vlastníctva k týmto nehnuteľnostiam, nemali žiadnu vedomosť a pri nadobudnutí vlastníckeho práva k týmto nehnuteľnostiam konali v dobrej viere v pravdivosť zápisu vlastníctva v katastri nehnuteľností“, v ústavnej sťažnosti tvrdia, že „tak príkro jednostranne vykonané hodnotenie dôkazov – na jednej strane výpovedí sťažovateľov, svedkov ■■■ a na druhej strane svedka ■■■ – dáva sťažovateľom dôvod tvrdiť, že všeobecné súdy si nespĺnili svoju povinnosť riadne a nestranne sa vysporiadať s vykonanými dôkazmi a tieto vyhodnotiť objektívne – konali teda arbitrárne... Takýto postup a postoj všeobecných súdov následne má jednoznačne vplyv na to, že sťažovateľom bolo upreté právo na spravodlivý súdny proces a v dôsledku toho, je ich vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, ktoré nadobudli v dobrej viere, ohrozené... Povinnosťou súdu v zmysle nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 433/2012-50 zo dňa 07. 02. 2013, ale aj v zmysle publikovaného nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 151/2016 z 3. mája 2017, je dôsledne vykonať dokazovanie a dôsledne vykonané dôkazy vyhodnotiť tak, aby sa súd mohol riadne vysporiadať s otázkou, či boli nadobúdatelia nehnuteľností pri ich nadobudnutí dobromyseľní v tom, či ich nadobúdajú od ich vlastníka. Samozrejme je povinnosťou súdu svoje rozhodnutie aj riadne odôvodniť... Súdy sa však touto povinnosťou v predmetnom konaní riadili len formálne.“.

12. Vzhľadom na uvedené sťažovatelia v petite ústavnej sťažnosti navrhli, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálehom vyslovil porušenie ich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, aby napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a aby sťažovateľom priznal náhradu trov konania.

13. Súčasťou petitu ústavnej sťažnosti bol aj návrh sťažovateľov, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť rozsudku Okresného súdu Žilina sp. zn. 13 C 232/2010 zo 16. marca 2017, ktorým im uložil povinnosť vypratať nehnuteľnosti a odovzdať ich ■■■

v lehote do 15 dní do právoplatnosti rozsudku, v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 10 Co 283/2017 z 28. marca 2018, ktorým rozsudok okresného súdu potvrdil.

II.

14. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

15. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

16. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

17. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

18. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu na začatie konania pritom možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konania (I. ÚS 66/98, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 453/2011).

19. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základných práv sťažovateľov zaručených čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva zaručeného čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu sp. zn. 9 Co 391/2016 z 23. marca 2017.

20. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

21. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

22. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

23. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou

verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

III.

24. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o porušení základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd rozhoduje len v prípade, ak je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak by účinky výkonu tejto právomoci všeobecnými súdmi neboli zlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Pri uplatňovaní právomoci podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 19/02, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Pri uplatňovaní právomoci podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd nemôže materiálne nahrádzať hodnotenie dôkazov vykonané všeobecnými súdmi, ktorých sústava je od ústavného súdnictva oddelená na báze ústavnej regulácie. Len výnimočne, za splnenia podmienok uvedených v predchádzajúcej vete môže ústavný súd hodnotenie dôkazov vykonané všeobecnými súdmi podrobiť svojej právomoci, avšak výlučne v rovine kasačného prieskumu. Inak by sa ústavný súd v konaní o ústavnej sťažnosti dostával do pozície ďalšej inštancie všeobecného súdnictva, čo ústava nedovoľuje.

25. Úlohou ústavného súdu rovnako nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01).

26. Prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd, sú tie, v ktorých táto nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, a naostatok za také možno považovať aj prípady svojvoľnej aplikácie jednoduchého práva. Pojem svojvôle možno interpretovať na prípady, keď všeobecný súd urobí taký výklad použitej právnej normy, ktorý je v extrémnom rozpore s právom na súdnu ochranu a princípom spravodlivosti alebo ho urobí v inom než zákonom ustanovenom a v právnom myslení konsenzuálne akceptovanom význame či bez bližších nerozpoznateľných kritérií (I. ÚS 533/2016). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natol'ko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 9 Co 391/2016 z 23. marca 2017

27. Sťažovatelia napadnutému rozsudku krajského súdu (bod 8) vytýkajú, že je neodôvodnený a arbitrárny, pretože krajský súd si pri posudzovaní dobromyseľnosti sťažovateľov pri nadobudnutí vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam nesplnil svoju povinnosť riadne a nestranne sa vysporiadať s vykonanými dôkazmi a tieto objektívne vyhodnotiť (bod 11).

28. Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu

s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

29. Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

30. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo strany konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Vyjadruje to aj znenie § 220 ods. 2 CSP, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil, jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax a dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo strany konania na súdnu ochranu, resp. spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

31. Aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru uvádza, že hoci tento článok zaväzuje súd, aby odôvodnil svoje rozhodnutie, neznamená to, aby na každý argument strany konania dal podrobnú odpoveď (rozsudok ESLP vo veci Van Hurk v. Holandsko z 19. 4. 1994, sťažnosť č. 16034/90, § 61). Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Rozsah, na ktorý sa povinnosť súdov odôvodniť svoje rozhodnutia vzťahuje, môže byť podľa povahy rozhodnutia rôzny. Medziiným, je potrebné zohľadniť aj rôznorodosť návrhov, ktoré strana konania môže podať na súdy, ako aj rozdiely existujúce v zmluvných štátoch v súvislosti s právnou úpravou, zvyklosťami, právnymi názormi a vynášaním a vyhotovovaním rozhodnutí (rozsudok ESLP vo veci Ruiz Torija a Hiro Balani v. Španielsko z 9. 12. 1994, sťažnosť č. 18390/91). Skutočnosť, že súd neprejedná každú podrobnosť tvrdenú stranou konania, nie je sama osebe v rozpore s požiadavkou spravodlivého prejednania veci. Podstatné však je, aby sa neprehliadlo právo strany konania byť vypočutou a aby súd posúdil tvrdenia strany konania, hoci sa to explicitne neodráža v konečnom rozhodnutí (rozhodnutie č. 10153/82 z 13. 10. 1986, D. R. 49, str. 67, 74). Odvolací súd sa tiež v zásade môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia nižšieho súdu (rozsudok ESLP vo veci Helle v. Fínsko z 19. 12. 1997, č. 20772/92).

32. Nielen zákonná, ale aj ústavná kvalita civilného súdneho konania sa podstatným spôsobom prejavuje v hodnotení dôkazov konajúcim všeobecným súdom, ktoré musí zodpovedať § 191 ods. 1 CSP. Uvedené ustanovenie upravuje zásadu voľného hodnotenia dôkazov, ktorá napriek pomenovaniu nevytvára všeobecnému súdu priestor pre ľubovoľné (svojvoľné) hodnotenie dôkazov. Práve prípadná svojvôľa v procese hodnotenia dôkazov je nežiaducim prvkom v súdnom konaní, ktorý zakladá nielen rozpor postupu a naň nadväzujúceho súdneho rozhodnutia so zákonom, ale aj so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, lebo svojvôľa konajúceho súdu je hrubým narušením spravodlivostnej kvality a objektivity súdneho rozhodovania (I. ÚS 211/2012, III. ÚS 90/2015).

33. Uvedené východiská bol povinný dodržať pri rozhodovaní o odvolaní sťažovateľov aj krajský súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania sťažnosti posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná, a na tomto základe formulovať záver, či ústavná sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

34. Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že nálezom č. k. II. ÚS 433/2012-50 zo 7. februára 2013 (bod 2) neprikázal krajskému súdu, ktorý bol v ďalšom konaní viazaný právnym názorom vysloveným v tomto náleze, k akým zisteniam má v novom konaní dospieť po náležitom preskúmaní dobrej viery sťažovateľov, len ho zaviazal, že dobrú vieru sťažovateľov skúmať musí a rovnako na ňu musí aj pri meritórnom rozhodnutí prihliadnuť.

35. Krajský súd „v novom rozhodnutí“ rozsudok okresného súdu č. k. 17 C 98/2005-349 zo 14. januára 2009 zmenil tak, že žalobu zamietol pre nedostatok nalievavého právneho záujmu ■■■ (žalobcu) na požadovanom určení neplatnosti právnych úkonov, ako aj určení vlastníckeho práva, ktorý už vlastníkom nehnuteľností nebol, keďže darovacou zmluvou uzavretou 28. júla 2010 medzi ním ako darcom a ■■■ (jeho matkou) ako obdarovanou, „zavkladovanou pod č. V 5410/10“, previedol vlastnícke právo k predmetu sporu na inú fyzickú osobu (bod 3). Ústavného prieskumu rozsudku krajského súdu sp. zn. 7 Co 116/2013 z 26. februára 2014 sa sťažovatelia nedomáhali a nedomáhali sa ani ústavného prieskumu (bližšie neoznačeného) súdneho rozhodnutia o zastavení konania vo veci ich žaloby „voči ■■■ o zaplatenie kúpnej ceny, ktorú jej zaplatili za predmetné nehnuteľnosti, ku ktorým súdnym rozhodnutím stratili vlastnícke právo“ (bod 4).

36. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti poukázali na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 151/2016 z 3. mája 2017 (ZNaU 20/2017), ktorým judikoval, že „Ústavný súd Slovenskej republiky z hľadiska poskytnutia ústavnoprávnej ochrany musí postaviť na rovnakú úroveň vlastnícke právo pôvodného vlastníka a nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti novým nadobúdateľom na základe jeho dobrej viery. Tým sa dostávajú do vzájomnej kolízie obidve ústavné hodnoty – princíp ochrany dobrej viery ďalšieho nadobúdateľa (princíp dobrej viery, dôvery v akty štátu a právnej istoty v demokratickom právnom štáte) a princíp ochrany vlastníckeho práva pôvodného vlastníka (princíp *nemo*

plus iuris ad alium transfere potest quam ipse habet, t. j. nikto nemôže previesť na iného viac práv, než koľko má sám). Pokiaľ však nemožno zachovať maximum z oboch základných práv, treba prihliadnúť na princíp všeobecnej spravodlivosti, keď je nutné zvažovať všeobecné súvislosti tohto typu kolízie základných práv, ako aj individuálne okolnosti konkrétneho rozhodovaného prípadu. Vyššie riziko má niesť nedbalý vlastník než nadobúdateľ v dobrej viere, pretože tento nie je schopný sa nijako dozvedieť o tom, ako vec opustila vlastníkovu sféru a dostala sa na list vlastníctva prevodcu po zákonom určenom správnom (katastrálnom) konaní.“.

37. Skutkové a právne okolnosti danej veci a veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. I. ÚS 151/2016 však nie sú identické. Ako vyplýva z rozsudku okresného súdu č. k. 18 C 221/2014-575 z 9. septembra 2016 (bod 6), ■■■■■ nemožno považovať za „nedbalého vlastníka“, pretože keď „*následne mal finančné prostriedky a tieto chcel vrátiť, menované osoby ich prijatie odmietali... Taktiež je potrebné v danej veci poznamenať, že žalovaný 2/ predmet svojho záväzku (pôžička v sume 569.000,- Sk) uložil do úschovy súdu.*“. Odôvodnenia rozhodnutí prvoinštančného a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože prvoinštančné a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (m. m. II. ÚS 78/05).

38. Pre ustálenie platnosti zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva je rozhodujúce rešpektovanie jej prioritného zabezpečovacieho účelu. V súvislosti s dohodou účastníkov ohľadne uhradzovacej funkcie zabezpečovacieho prevodu práva treba zdôrazniť, že v rozpore s ustanovením § 553 Občianskeho zákonníka je aj dojednanie, podľa ktorého sa veriteľ v prípade omeškania dlžníka s úhradou zabezpečenej pohľadávky bez ďalšieho (alebo na základe svojho jednostranného právneho úkonu) stane trvalým vlastníkom prevedeného majetku pri súčasnom zániku zabezpečenej pohľadávky (m. m. III. ÚS 67/2017).

39. Pre preukazovanie nedobromyseľnosti ako psychického stavu, resp. vnútorného presvedčenia postačuje, že z prejavov navonok (napr. výpovedí, svedectiev) možno bez závažnejších pochybností vyvodiť, že dobromyseľnosť v okolnostiach prípadu absentuje, alebo že je aspoň spochybnená v takej miere, že je možné konštatovať opak,

a to najmä v kontexte povinnosti nadobúdateľov konať s určitou mierou opatrnosti, akú možno od nich požadovať s prihliadnutím na konkrétnosti prípadu. Konceptia právnej domnienky dobromyseľnosti sa viaže a je spojená so zachovávaním náležitej opatrnosti, ktorú možno s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu na každom subjekte požadovať. Pritom k nadobúdaniu vlastníckeho práva prostredníctvom ochrany dobrej viery nadobúdateľa môže dochádzať len celkom výnimočne, pokiaľ je nad akúkoľvek pochybnosť zrejmé, že nadobúdateľ je dobromyseľný (m. m. III. ÚS 60/2018).

40. „Dobrá viera musí byť hodnotená veľmi prísne, pričom poskytnutie ochrany dobromyseľnému nadobúdateľovi sa s prihliadnutím na individuálne okolnosti posudzovanej veci musí javiť ako spravodlivé.“ (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 71/2011 z 27. februára 2013).

41. „Absolútna neplatnosť správneho úkonu (nulita) spočíva v tom, že právny úkon síce existuje, ale jeho právne účinky nenastanú (môžu nastať len sankčné následky, vyplývajúce práve z jeho neplatnosti). Právny úkon teda nenadobúda účinnosť, a to ani v prípade, že bolo kladne rozhodnuté o jeho registrácii, prípadne o jeho vklade do katastra nehnuteľností.“ (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 96/95 z 1. júla 1998).

42. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd po oboznámení sa s odôvodnením napadnutého rozsudku krajského súdu dospel k názoru, že obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov, vychádzajúcich a nadväzujúcich na prvoinštančné konanie, pričom nezistil, že by tieto závery krajského súdu boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku sa ústavný súd taktiež presvedčil, že krajský súd sa odvolacími námietkami sťažovateľov zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že dostali odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré sú dostatočne odôvodnené a majú oporu vo vykonanom dokazovaní.

43. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s názorom krajského súdu nestotožňujú, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

44. Do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) nepatrí právo sporovej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré sporová strana predkladá (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 284/08).

45. Ústavný súd preto dospel k záveru, že v danom prípade niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým rozsudkom súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

K namietanému porušeniu práva sťažovateľov podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu sp. zn. 9 Co 391/2016 z 23. marca 2017

46. „Článkom 20 ods. 1 ústavy sa vlastníkovi priznáva len ochrana majetku, ktorý nadobudol v súlade s platným právnym poriadkom.“ (PL. ÚS 33/95). „Tento článok Ústavy Slovenskej republiky nevyhlasuje za základné ľudské právo vlastníctvo samotné, ale právo byť vlastníkom, t. j. právo nadobúdať vlastníctvo. Vztahuje sa na štátnych občanov Slovenskej republiky, cudzincov, právnické osoby slovenské i zahraničné, a aj štát. Výklad tohto ustanovenia však neznamená, že každý má právo vlastniť akýkoľvek majetok... Uvedené ustanovenie Ústavy Slovenskej republiky treba vykladať tak, že každý má právo

vlastniť majetok, ktorý ústavou alebo zákonom Slovenskej republiky nie je z tohto vlastníctva vylúčený.“ (PL. ÚS 38/95).

47. Ústavný súd konštatuje, že z napadnutého rozsudku krajského súdu nemožno vyvodiť nič, čo by signalizovalo, že by ním mohlo dôjsť k neprípustnému zásahu do základného práva sťažovateľov podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, preto pre zjavnú neopodstatnenosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť aj v tejto časti.

48. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľov uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

K návrhu sťažovateľov na odklad vykonateľnosti rozsudku krajského súdu sp. zn. 10 Co 283/2017 z 28. marca 2018

49. Ústavný súd zo svojej rozhodovacej činnosti zistil, že ústavného prieskumu rozsudku krajského súdu sp. zn. 10 Co 283/2017 z 28. marca 2018 (bod 13) sa sťažovatelia v lehote podľa § 53 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (účinného do 28. februára 2019) nedomáhali. Keďže sťažovatelia právoplatné rozhodnutie všeobecného súdu ústavnou sťažnosťou nenapadli, nebol dôvod, aby ústavný súd o ich návrhu rozhodoval podľa § 129 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. apríla 2019